

Folketingets Beskæftigelsesudvalg
Christiansborg

24. juni 2022

Svar på Beskæftigelsesudvalgets spørgsmål nr. 415 (Alm. del) af 16. juni 2022 stillet efter ønske fra Hans Andersen (V)

Spørgsmål

Vil ministeren opgøre effekten på indkomstforskelle som følge af regeringens indførte politik siden 2019 (målt ved Gini-koefficienten) efter ”Aftale om nyt kontanthjælpssystem med plads til børnene”? Ministeren bedes opgøre det samlet set og fordelt på aftaler og initiativer, der har en effekt på indkomstforskellen.

Svar

I besvarelsen indgår initiativer, som med de økonomiske ministeriers gængse regneprincipper skønnes at have fordelingsvirkninger ved fuldt indfasede regler. Besvarelsen tager udgangspunkt i fordelingsvirkningerne opgjort i revideret svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 438 af 8. september 2021, samt fordelingsvirkninger af *Aftale om nyt kontanthjælpssystem med plads til børnene*.

Fordelingsvirkningerne af initiativer i følgende aftaler er vurderet i besvarelsen:

- Aftale om ret til seniorpension
- Finansloven for 2020
- Klimaaftale for energi og industri mv. 2020
- Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi
- Kompensation til boligejerne og fortsat tryghed om boligbeskatningen
- Aftale om en ny ret til tidlig tilbagetrækning
- Aftale om grøn omstilling af vejtransporten
- Finansloven for 2021
- Aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023
- Finansloven for 2022
- Ny reformpakke for dansk økonomi
- Aftale om nyt kontanthjælpssystem med plads til børnene

De enkelte initiativer opdeles i to kategorier: 1) Initiativer, der har direkte virkning på de disponible indkomster og dermed indkomstforskellene i befolkningen, samt

2) initiativer, der vedrører forbrugsafgifter, og som ikke direkte påvirker indkomstforskellene.

Det skal bemærkes, at initiativer med betydning for den offentlige service ikke indgår i besvarelsen, selv om de understøtter lige muligheder i samfundet som fx at fjerne barrierer for social mobilitet og understøtte lige adgang til uddannelse, arbejde og sundhed mv. Det kan fx være minimumsnormeringer, fri tandlæge til unge, initiativer målrettet udsatte børn mv. Fordelingsvirkninger målt ved Gini-koefficienten fortæller dermed ikke hele historien om ulighed.

1) Initiativer med direkte virkning på de disponible indkomster

De oplyste aftaler indeholder en række initiativer, som enten påvirker ydelsessystemet, indkomstbeskatningen eller på anden måde har umiddelbar virkning på de disponible indkomster.

I overensstemmelse med den sædvanlige metode til opgørelse af fordelingsvirkninger medregnes alene de umiddelbare virkninger på de disponible indkomster. Det betyder, at eventuelle adfærdsvirkninger ikke er medtaget i opgørelserne.

Tabel 1 viser virkning på indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten for regeringens initiativer med direkte virkning på de disponible indkomster.

Tabel 1	
Direkte virkning på disponibel indkomst ved fuldt indfasede regler	
	Gini-koefficient
	<i>Pct.-point</i>
<i>Aftale om ret til seniorpension</i>	
Lempelse i modregningsreglerne for pensionister	0,00
<i>Finansloven for 2020</i>	
Fastholdelse af beskattningen af fri telefon og datakommunikationsforbindelse	-0,02
Afskaffelse af hovedaktionærnedslaget	-0,01
Nedsættelse af bundskatten	0,00
Afskaffelse af opholdskrav for ret til dagpenge	-0,01
<i>Aftale om ny ret til tidlig tilbagetrækning</i>	
Fastholdelse af loft i investorfradrag ¹⁾	-0,01
Fastholdelse af loft i aktiesparekontoen ²⁾	0,00
<i>Finansloven for 2021</i>	
Nedsættelse af bundskatten	0,00
Forhøjelse af loft i aktiesparekontoen	0,00
<i>Finansloven for 2022</i>	
Afskaffelse af håndværkerdelen under BoligJobordningen	-0,01
<i>Ny reformpakke for dansk økonomi</i>	

Initiativer på dimittendområdet	0,01
Beskæftigelsestillæg i de første tre måneder af dagpengeperioden	-0,01
Ændring af dagpengereglerne for tekniske belægninger i den måned et a-kassemedlem tilmelder eller afmelder sig jobcenteret	0,00
Forhøjet fradrag for fagforeningskontingent	0,00
Forhøjet fribeløb til studerende på SU	-0,01
Afskaffelse af modregning af partners arbejdsindkomst i førtids-, senior- og folkepension	0,04
Afskaffelse af modregning af egen arbejdsindtægt i folkepensionens grundbeløb og pensionstillæg	0,03
Afskaffelse af grøn check for ikke-pensionister	0,05
Grøn check til børn fastholdes og forhøjes til 240 kr.	-0,01
Forhøjelse af det maksimale beskæftigelsesfradrag ³⁾	0,03
<i>Aftale om nyt kontanthjælpssystem med plads til børnene</i>	
Ydelsesforbedringer i kontanthjælpssystemet	-0,07
Afskaffelse af boligstøtte ved forældre køb	0,01
<i>Øvrige initiativer</i>	
Nedsættelse af bundskatten som følge af kommunale skattestigninger (L 105, 2021-22)	0,00

Anm.: Fordelingsvirkningerne er opgjort ud fra den familieækvivalerede disponibel indkomst. Virkningerne af de enkelte initiativer er ikke summeret på tværs af aftalerne, hvilket blandt andet skyldes, at virkningen af initiativerne er opgjort enkeltvis.

- 1) Fastholdelse af loft er skønnet pba. L 101 - Forslag til Investorfradragslov svar på spm. nr. 1 af 20. november 2018.
- 2) Fastholdelse af loft er skønnet pba. L 26 - Forslag til Lov om aktiesparekontolov, revideret svar på spm. nr. 9 af 1. november 2018
- 3) 700 mio. kr. af den samlede finansiering af forhøjelsen af beskæftigelsesfradraget på 1,2 mia. kr. er betinget af, at der besluttes konkret finansiering.

Kilde: Revideret svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 438 af 8. september 2021 og egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

For en række initiativer, der indgår i finansloven for 2020, er der ikke skønnet over virkningerne, hvilket blandt andet hænger sammen med utilstrækkeligt beregningsgrundlag. Det gælder fastholdelse af regler for bo- og gaveafgiften, afskaffelse af forældre køb i virksomhedsordningen mv., stramning af beskatning af leasede firmabiler og justering af skatteregler vedr. aktieavancebeskatning. Af samme årsag er der heller ikke skønnet over virkningen af ændring af fradragsretten for private lønsikringer i *Ny reformpakke for dansk økonomi*.

Det skal bemærkes, at der vedrørende forhøjelsen af det maksimale beskæftigelsesfradrag kun er anvist konkret finansiering for en del af lempelsen på nuværende tidspunkt (den resterende finansiering kommer fra initiativet ”erhvervsstøttesaner-ning”, som en ekspertgruppe arbejder på konkrete forslag til).

2) *Initiativer vedrørende forbrugsafgifter målrettet husboldningerne*

Aftalerne indeholder også en række initiativer, der ændrer forbrugsafgifterne. Ændrede forbrugsafgifter påvirker ikke befolkningens disponible indkomster direkte, men påvirker i stedet befolkningens *forbrugsmuligheder*.

I den forbindelse skal man også være opmærksom på, at forbrugsafgifter adskiller sig fra indkomstskatter ved, at de ofte er begrundet med et ønske om at skabe en adfærdsændring (og ikke omfordeling). For eksempel *forhøjelse af afgifterne på cigaretter og røgtobak mv.*, som har til formål at nedbringe forbruget af tobak for at forbedre sundheden i befolkningen. Højere tobaksafgifter kan således bidrage til mere lighed i sundhed, hvis afgiftsforhøjelsen medfører, at færre begynder at ryge.

Tabel 2 viser den ækvivalente virkning af regeringens initiativer, der vedrører forbrugsafgifter, på indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten.

Det skal bemærkes, at opgørelserne af virkningen af forbrugsafgifter skal fortolkes varsomt, da der ikke findes høj kvalitetsdata om befolkningens forbrug. De tilgængelige oplysninger om befolkningens betaling af afgifter er generelt behæftet med betydelig usikkerhed.

Tabel 2

Virkning af afgiftsændringer opgjort som ækvivalent virkning på disponibel indkomst ved fuldt indfasede regler

	Gini-koefficient
	Pct.-point
<i>Finansloven for 2020</i>	
Forhøjelse af emballageafgiften på bæreposer og engangsservice	0,00
Forhøjelse af afgifterne på cigaretter og røgtobak mv.	0,15
Indeksering af afgifter	0,00
Forhøjelse af afgiftssatsen for væddemål og onlinekasino	0,01
Afgift på væsker til e-cigaretter	0,00
<i>Aftale om grøn omstillingen af vejtransporten</i>	
Grøn omstilling af vejtransporten	0,02
<i>Finansloven for 2021</i>	
Aflysning af forudsat indeksering af punktafgifter	-0,01
Forhøjelse af vandafgiften	0,00
<i>Klimaaf tale for energi og industri mv.</i>	
Lavere afgift på elvarme (husholdninger)	0,00
Grøn fjernvarme, modernisering af produktionsbindinger	-0,01
<i>Ny reformpakke for dansk økonomi</i>	
Nedsættelse af den alm. elafgift med 17 øre/kWh i 2030	-0,03
<i>Øvrige initiativer</i>	
Indførelse af afgift på nikotinprodukter (L89B, 2021-22)	0,01

Anm.: Fordelingsvirkningerne er opgjort ud fra den familieækvivalerede disponibel indkomst. Ændring i afgiftsbetaling er indregnet som ækvivalent ændring i disponibel indkomst. Virkningerne af de enkelte initiativer er ikke summeret på tværs af aftalerne, hvilket blandt andet skyldes, at virkningen af initiativerne er opgjort enkeltvis.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Som delvis finansiering af *Aftale om kriminalforsorgens rammer 2022-25* blev der aftalt en indførelse af moms på tv-abonnementer mv. Virkningen af initiativet indgår ikke i besvarelsen grundet utilstrækkeligt datagrundlag.

De samlede fordelingsvirkninger

I tabel 3 er der til illustration foretaget en simpel summering af de enkelte initiativer præsenteret i tabel 1 og tabel 2. Det er i den sammenhæng vigtigt at bemærke, at virkningerne af de enkelte initiativer ikke er genberegnet i forbindelse med besvarelsen af dette spørgsmål, men i høj grad bygger på tidligere offentliggjorte opgørelser i forbindelse med folketings svar, faktaark mv. Det betyder, at initiativerne er regnet på forskelligt datagrundlag, og at nogle initiativer er opgjort med 2025-virkning, mens andre er opgjort med 2030-virkning. De samlede fordelingsvirkninger er opgjort som summen af de isolerede virkninger, hvorfor summen af de enkelte initiativer ikke omfatter eventuelle samspilseffekter.

Med forbehold for dette skønnes initiativer med direkte virkning på de disponible indkomster samlet set at øge indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten med 0,03 pct.-point, *jf. tabel 3*.

Initiativer, der vedrører forbrugsafgifter, vurderes at have en ækvivalent virkning på indkomstforskellene på 0,13 pct.-point. Samlet set medfører regeringens politik (inkl. ækvivalent virkning af initiativer vedr. forbrugsafgifter) således en stigning i indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten på 0,16 pct.-point.

Særligt initiativet om højere tobaksafgifter øger indkomstforskellene (ækvivalent virkning). Ses der bort fra denne virkning, er den samlede fordelingsvirkning (inkl. ækvivalent virkning af øvrige initiativer vedr. forbrugsafgifter) omtrent neutral, svarende til en marginal stigning i Gini-koefficienten på 0,01 pct.-point.

Tabel 3
Oversigt over virkning på indkomstforskelle målt ved Gini-koefficienten

	Gini-koefficient
	Pct.-point
Initiativer med direkte virkning på disponible indkomster	0,03
Initiativer vedr. forbrugsafgifter (ækvivalent virkning)	0,13
Samlet virkning (inkl. ækvivalent virkning af initiativer vedr. forbrugsafgifter)	0,16
- Ekskl. initiativ om forhøjelse af afgifterne på cigaretter og røgtobak mv.	0,01

Anm.: Fordelingsvirkningerne er opgjort ud fra den familieækvivalerede disponibel indkomst. Ændring i afgiftsbetaling er indregnet som ækvivalent ændring i disponibel indkomst.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister